

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 czerwca 2017 r. nr (...) – KO Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. ustalił podstawę wymiaru składek dla S. Ś. z tytułu zatrudnienia w firmie (...) – L. D. od dnia 1 listopada 2016 r. w kwocie minimalnego wynagrodzenia w przeliczeniu na okres miesiąca obowiązującego:

- w roku 2016, tj. w kwocie 1850, 00 zł,

- w roku 2017, tj. w kwocie 2000, 00 zł.

W uzasadnieniu wskazano, że na skutek przeprowadzonego postępowania ustalono fakty, które świadczą jednoznacznie o tym, że wzrost podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne S. Ś. od dnia 1 listopada 2016 r. była czynnością pozorną, sprzeczną z zasadami współzycia społecznego, której celem było uzyskanie wyższych świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby. Podana podstawa wymiaru składek w kwocie 3495, 00 zł miesięcznie od dnia 1 listopada 2016 r. na krótko przed zdarzeniem tworzącym uprawnienia do świadczeń nie była spowodowana, zdaniem ZUS, rzeczywistym awansem ubezpieczonej ani powierzeniem jej nowych, znacznie poważniejszych obowiązków pracowniczych, lecz miała na celu jedynie zapewnienie ubezpieczonej przez pracodawcę wyższych świadczeń z ubezpieczeń społecznych w czasie długotrwałej niezdolności do pracy.

(decyzja – akta ZUS)

Odwołanie od w/w decyzji w dniu 10 lipca 2017 r. złożyła ubezpieczona S. Ś.. Decyzję zaskarżyła w całości i wskazała, że wynagrodzenie w kwocie 3495, 00 zł z tytułu zatrudnienia w (...) – L. D. jest adekwatne do zakresu jej obowiązków. Mając powyższe na uwadze wniesiono o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne S. Ś. podlegającej ubezpieczeniu, jako pracownik w (...) – L. D. z siedzibą przy ul. (...) w R. w okresie od dnia 1 listopada 2016 r. wynosi 3495, 00 zł, nadto wniesiono o nieobciążanie wnioskodawczyni kosztami postępowania na podstawie art. 102 kpc.

(odwołanie – k. 2 – 6)

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 17 lipca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc argumentację tożsamą jak w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 7 - 9)

Na rozprawie w dniu 28 czerwca 2018 r. pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, precyzując je na kwotę 270 zł w głosie do protokołu. Zainteresowana L. D. przyłączyła się do odwołania.

Pełnomocnik ZUS II Oddziału w Ł. wniósł oddalenie odwołania i o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(stanowiska stron - protokół rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k.49 – 52; głos do protokołu – k. 181 – 183;)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni S. Ś. urodziła się w dniu (...) Z wykształcenia jest technikiem logistyki. Ukończyła ona kurs (...) w Zakładzie (...) w Ł.. Posiada doświadczenie zawodowe na stanowisku sprzedawcy.

(okoliczności bezsporne; dowód osobisty – k. 36; kwestionariusz osobowy – k. 61 – 62; akta osobowe wnioskodawczyni – k. 54 - 84)

Wnioskodawczyni przed podjęciem pracy u płatnika składek (...) – L. D. z siedzibą przy ul. (...) w R. była zatrudniona w YE MAO Spółka z.o.o. na stanowisku kasjer sprzedawca w okresie od dnia 4 maja 2015 r. do dnia 31 lipca 2015 r.

(kwestionariusz osobowy – k. 61 – 62; akta osobowe wnioskodawczyni – k. 54 - 84)

Płatnik składek L. D. prowadzi działalność gospodarczą od 2012 r., której przedmiotem jest hurtowa i detaliczna sprzedaż odzieży w Centrum Handlowym (...) w R.. Działalność prowadzona była pod różnymi nazwami, aktualnie (...) – L. D. z siedzibą przy ul. (...) w R., wcześniej (...) L. D..

(okoliczności bezsporne; zeznania zainteresowanej L. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52;)

Orzeczeniem lekarskim z dnia 14 września 2015 r. S. Ś. wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych została uznana za zdolną do wykonywania pracy w (...) L. D. w CH PTAK w R. – Hala G2, BOKS 204 na stanowisku sprzedawca.

(orzeczenie lekarskie – k. 57)

W dniu 15 września 2015 r. S. Ś. zawarła z L. D. jako właścicielką firmy (...) umowę o pracę na okres próbny od dnia 15 września 2015 r. do dnia 14 grudnia 2015 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku sprzedawca z wynagrodzeniem miesięcznym 1 750, 00 zł. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano CH PTAK w R. ul. (...) – BOKS 204.

(umowa o pracę – k. 59)

W dniu 14 grudnia 2015 r. S. Ś. przeszła szkolenie z zakresu BHP, a także została poinformowana o zagrożeniach i ryzyku zawodowym związanym z pracą wykonywaną na stanowisku sprzedawcy oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami i o szczegółowych warunkach zatrudnienia. Wnioskodawczyni złożyła również oświadczenie dla celów obliczania miesięcznych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych. Wnioskodawczyni uczyła się obsługi klientów, sporządzania zamówień, wystawianiem faktur.

(karta szkolenia bhp – k. 62; oświadczenie – k. 65; oświadczenie – k. 66; szczegółowe warunki zatrudnienia – k. 68; zeznania wnioskodawczyni S. Ś. – z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52)

W dniu 15 grudnia 2015 r. S. Ś. zawarła kolejną umowę o pracę z L. D. jako właścicielką firmy (...) na czas określony od dnia 15 grudnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2017 r. na tożsamy warunkach jak w poprzedniej umowie.

(umowa – k. 69)

Aneks do umowy o pracę z dnia 15 grudnia 2015 r. zawartym na mocy porozumienia stron od dnia 1 stycznia 2016 r. zmieniło się wynagrodzenie wnioskodawczyni, które zostało określone na kwotę 1 850, 00 zł miesięcznie. Pozostałe warunki umowy nie uległy zmianie.

(aneks – k. 70)

Sklep - (...) 204 znajdujący się w hali G2 w CH PTAK przy ul. (...) zajmowany przez (...) L. D. został przejęty przez (...) Sp. z o.o., której przedstawicielami były osoby pochodzenia tureckiego od września 2016 r.

(zeznania wnioskodawczyni S. Ś. – z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zeznania zainteresowanej L. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zeznania świadka W. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52)

W dniu 31 sierpnia 2016 r. S. Ś. wraz z L. D. zawarły porozumienie w sprawie rozwiązania umowy o pracę z dnia 15 grudnia 2015 r. na mocy, którego doszło do ustania stosunku pracy z dniem 31 sierpnia 2016 r. Wnioskodawczyni otrzymała świadectwo pracy za okres pracy od dnia 15 września 2015 r. do dnia 31 sierpnia 2016 r. od L. D..

(porozumienie – k. 80; świadectwo pracy – k. 81)

W sierpniu 2016 r. S. Ś. dowiedziała się, że jest w ciąży, ale ukrywała ten fakt przed pracodawcami i współpracownikami, ponieważ była to ciąża zagrożona.

(zeznania wnioskodawczyni S. Ś. – z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52)

W dniu 1 września 2016 r. S. Ś. zawarła umowę o pracę z (...) Sp. z o. o. na czas określony od dnia 1 września 2016 r. do dnia 31 sierpnia 2017 r. na stanowisku kasjer – sprzedawca w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 1 850, 00 zł. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano CH PTAK ul. (...) HALA G2 BOKS 204.

(umowa – akta ZUS)

Przedmiotem działalności (...) Sp. z o.o., podobnie jak (...) L. D. była sprzedaż hurtowa i detaliczna odzieży. Spółka ta wprowadziła do sklepu system komputerowy.

(zeznania wnioskodawczyni S. Ś. – z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zeznania zainteresowanej L. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zeznania świadka W. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52)

Zakres pracy w (...) Sp. z o.o. był taki sam jak w (...) L. D..

(zeznania świadka W. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52)

Wnioskodawczyni w (...) Sp. z o.o. oprócz dotychczasowych obowiązków, otrzymała także klucze do stoiska, opanowała system komputerowy, wprowadzała symbole poszczególnych produktów i robiła przez ten system zamówienia, prowadziła nadzór nad kasą, liczyła pieniądze. Odpowiadała materialnie wobec pracodawcy. Zajmowała się także reprezentacją firmy, ponieważ właściciele nie mówili dobrze po polsku. Wnioskodawczyni wprowadzała i przyuczała do pracy nowego pracownika - W. D..

(zeznania wnioskodawczyni S. Ś. – z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zeznania świadka W. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52)

S. Ś. w (...) Sp. z o.o. otrzymywała wynagrodzenie 1 850, 00 zł brutto miesięcznie, ponadto otrzymywała także premie.

(zeznania wnioskodawczyni S. Ś. – z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zeznania zainteresowanej L. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52;)

W październiku 2016 r. pracownicy (...) Sp. z o.o. w CH PTAK otrzymali pismo, że firma kończy swoją działalność w Polsce. Od dnia 1 listopada 2016 r. sklep w BOKSIE 204 wrócił do L. D., właścicielki firmy (...).

(zeznania wnioskodawczyni S. Ś. – z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zeznania zainteresowanej L. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zeznania świadka W. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52)

W dniu 14 października 2016 r. S. Ś. otrzymała od (...) Spółki z o.o. wypowiedzenie umowy o pracę z zachowaniem okresu wypowiedzenia, który upływał w dniu 31 października 2016 r.

(wypowiedzenie umowy o pracę – k. 77)

L. D. zaproponowała ponownie pracę S. Ś.. Wnioskodawczyni zawierając umowę zażądała wyższego wynagrodzenia niż w poprzedniej umowie zawartej z płatnikiem składek L. D. z uwagi na większą ilość obowiązków w związku z wprowadzeniem systemu komputerowego, którego obsługi miała nauczyć zainteresowaną L. D. oraz innych pracowników, a także dlatego, że w (...) Sp. z o.o. otrzymywała wraz z premiami wyższe wynagrodzenie za tożsame obowiązki. Był to warunek przyjęcia proponowanej pracy, na który przystała zainteresowana. L. D. zależało na współpracy z wnioskodawczynią, aby ta wprowadziła ją przede wszystkim w funkcjonowanie wprowadzonego systemu komputerowego, a także zastępowała ją podczas jej nieobecności w związku z częstymi podróżami służbowymi.

(zeznania wnioskodawczyni S. Ś. – z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zeznania zainteresowanej L. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52)

W dniu 31 października 2016 r. S. Ś. zawarła umowę o pracę z L. D. właścicielką (...) z siedzibą w R. na czas określony od dnia 1 listopada 2016 r. do dnia 31 grudnia 2017 r. Praca miała być świadczona przez wnioskodawczynię w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku sprzedawcy z wynagrodzeniem 3 495, 00 zł brutto miesięcznie. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano CH PTAK ul. (...) w R.. Wnioskodawczyni otrzymała także zakres obowiązków, który obejmował m.in.: przygotowanie zamówień, wystawianie faktur sprzedaży, przyjmowanie należności, nadzór nad firmą podczas nieobecności pracodawcy, obsługa klientów, reprezentowanie firmy podczas nieobecności pracodawcy, ustalenie stanów magazynów, wdrażanie i nauka systemu komputerowego w firmie (...).

(umowa – k. 72; zakres czynności pracownika – k. 74; zeznania wnioskodawczyni S. Ś. – z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zeznania zainteresowanej L. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52)

Wnioskodawczyni pracowała od poniedziałku do piątku przez 8 godzin dziennie. Podczas nieobecności L. D. zajmowała się ona całą firmą, w tym m.in. wszelką dokumentacją księgową, obsługą klientów, stanami magazynu. Miała pełną odpowiedzialność, również materialną. Podejmowała ona decyzje związane z ustawianiem wystawy na stoisku, czystością i porządkiem, wystawianiem towaru, również doбором odzieży na targi. Wdrażała ona i obsługiwała też system komputerowy w firmie (...) L. D..

(zakres czynności pracownika – k. 74; zeznania wnioskodawczyni S. Ś. – z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zeznania świadka W. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zeznania zainteresowanej L. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52)

Wnioskodawczyni podpisywała listy obecności i listy płac, które otrzymywała gotówką.

(listy obecności – akta ZUS; listy płac – k. 167 – 176; zeznania wnioskodawczyni S. Ś. – z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zeznania zainteresowanej L. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52)

L. D. w spornym okresie zatrudniała także innych pracowników, którzy podobnie jak S. Ś. na początku pracowali otrzymując najniższe krajowe wynagrodzenie, następnie otrzymywali oni podwyżki, m.in.: J. G., W. D., J. G., A. M.. Żaden z ww. pracowników nie miał tak szerokiego zakresu obowiązków jak S. Ś..

W. D., która pracowała w tym samym czasie, co wnioskodawczyni, otrzymała jedynie standardowe pismo „Szczegółowe warunki zatrudnienia” obejmujące m.in. informację o czasie pracy, wynagrodzeniu, urlopie itp. ogólnych zasadach pracy. Wnioskodawczyni także otrzymała ww. pismo, ponadto pismo „Zakres czynności pracownika”, które to wskazywało liczne ww. obowiązki jak np.: przygotowanie zamówień dla klientów, przygotowanie zamówień, wystawianie faktur sprzedaży, przyjmowanie należności, nadzór nad firmą podczas nieobecności pracodawcy, obsługa klientów, reprezentowanie firmy podczas nieobecności pracodawcy, ustalenie stanów magazynów, wdrażanie i nauka systemu komputerowego w firmie (...).

(akta osobowe – k. 54 – 154; zeznania zainteresowanej L. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; zakres czynności pracownika dot. S. Ś. – k.74; szczegółowe warunki zatrudnienia dot. W. D. – k. 127; akta osobowe W. D. – k. 112 – 134; szczegółowe warunki zatrudnienia dot. S. Ś. – k. 75)

Od dnia 19 grudnia 2016 r. S. Ś. stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą.

(okoliczności bezsporne; akta ZUS)

Obowiązki wnioskodawczyni przejęła L. D., sytuacja finansowa tej firmy pogorszyła się po tym jak została ona przejęta, przez (...) Sp. z o.o. na dwa miesiące i w związku z tym nie było potrzeby ani możliwości finansowych zatrudnienia pracownika.

Od dnia 1 czerwca 2017 r. na miejsce wnioskodawczyni została zatrudniona M. M..

(zeznania zainteresowanej L. D. z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52; akta osobowe M. M. – k. 135 – 154; umowa o pracę M. M. – k. 138)

W dniu 8 marca 2017 r. wnioskodawczyni urodziła dziecko.

(okoliczności bezsporne; zeznania wnioskodawczyni S. Ś. – z rozprawy z dnia 28 czerwca 2018 r. – k. 49 – 52)

Płatnik składek osiągnął następujący przychód:

- w styczniu 2016 r. 377 570, 02 zł – zysk 40 825, 61 zł,
- w lutym 2016 r. 130 014, 52 zł - zysk 11 928, 46 zł,
- w marcu 2016 r. 187 518, 56 zł - zysk 10 262, 89 zł,
- w kwietniu 2016 r. 261 060, 22 zł - zysk 14 381, 61 zł,
- w maju 2016 r. 405 000, 33 zł - zysk 4 358, 32 zł,
- w czerwcu 2016 r. 205 384, 22 zł - zysk 3 963, 19 zł
- w lipcu 2016 r. 154 603, 41 zł - zysk 18 783, 38 zł,
- w sierpniu 2016 r. 86 041, 33 zł - zysk 20 416, 00 zł,
- we wrześniu 2016 r. 210 802, 58 zł - zysk 3 256, 15 zł,
- w październiku 2016 r. 194 471, 46 zł - zysk 5 967, 61 zł,
- w listopadzie 2016 r. 240 153, 09 zł - strata – 25 280, 91,
- w grudniu 2016 r. 119 253, 13 zł – strata – 75 990, 30 zł,
- w styczniu 2017 r. 216 537, 01 zł - strata – 5 675, 89 zł,
- w lutym 2017 r. 78 187, 25 zł - zysk 22 953, 23 zł,
- w marcu 2017 r. 171 525, 53 zł - zysk 9 369, 64 zł,
- w kwietniu 2017 r. 295 003, 06 zł - zysk 9 367, 18 zł,
- w maju 2017 r. 332 516, 91 zł - zysk 8 336, 50 zł,
- w czerwcu 2017 r. 318 007, 45 zł - zysk 9 608, 23 zł,
- w lipcu 2017 r. 159 223, 57 zł - zysk 4 636, 89 zł,

- w sierpniu 2017 r. 271 300, 66 zł - zysk 6 385, 34 zł,
- we wrześniu 2017 r. 314 305, 09 zł - zysk 2 224, 38 zł,
- w październiku 2017 r. 360 749, 20 zł - zysk 7 588, 95 zł,
- w listopadzie 2017 r. 217 324, 74 zł – strata – 11 974, 84 zł,
- w grudniu 2017 r. 374 608, 02 zł - zysk 22 143, 66 zł.

(podsumowanie księgi przychodów i rozchodów za 2016 r. – k. 43; podsumowanie księgi przychodów i rozchodów za 2017 r. – k. 42)

W dniu 19 marca 2017 r. do ZUS wpłynęło podanie S. Ś. o wypłacenie zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 7 marca 2017 r. do dnia 5 marca 2018 r.

(okoliczności bezsporne; akta ZUS)

W dniach od 15 maja 2017 r. do dnia 6 czerwca 2017 r. ZUS przeprowadził kontrolę w (...) – L. D. z siedzibą w R. przy ul. (...).

(zawiadomienia o wszczęciu i zakończeniu kontroli – akta ZUS)

Zaskarżoną decyzją z dnia 13 czerwca 2017 r. nr (...) – KO Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. ustalił podstawę wymiaru składek dla S. Ś. z tytułu zatrudnienia w firmie (...) – L. D. od dnia 1 listopada 2016 r. w kwocie minimalnego wynagrodzenia w przeliczeniu na okres miesiąca obowiązującego:

- w roku 2016, tj. w kwocie 1850, 00 zł,
- w roku 2017, tj. w kwocie 2000, 00 zł.

W uzasadnieniu wskazano, że na skutek przeprowadzonego postępowania ustalono fakty, które świadczą o tym, że wzrost podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne S. Ś. od dnia 1 listopada 2016 r. była czynnością pozorną, sprzeczną z zasadami współzycia społecznego, której celem było uzyskanie wyższych świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby. Podana podstawa wymiaru składek w kwocie 3495, 00 zł miesięcznie od dnia 1 listopada 2016 r. na krótko przed zdarzeniem tworzącym uprawnienia do świadczeń nie była spowodowana, zdaniem ZUS, rzeczywistym awansem ubezpieczonej ani powierzeniem jej nowych, znacznie poważniejszych obowiązków pracowniczych, lecz miała na celu jedynie zapewnienie ubezpieczonej przez pracodawcę wyższych świadczeń z ubezpieczeń społecznych w czasie długotrwałej niezdolności do pracy.

(decyzja – akta ZUS)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o załączone do akt dokumenty, w tym dokumentację osobową odwołującej się z firmy (...) L. D. w R., a poprzednio (...) oraz (...) Spółki z.o.o. i innych pracowników przedmiotowej firmy oraz zeznania zainteresowanej, wnioskodawczyni oraz świadka W. D..

Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę, a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że jest on wystarczający by wyjaśnić sporną okoliczność – a mianowicie, czy miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne S. Ś. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek jest zasadną, czy też ustalenie wysokości wynagrodzenia S. Ś. było dokonane jedynie w celu znacznego podwyższenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego i macierzyńskiego. Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawczyni i zainteresowanej oraz świadka, w których wskazały one na realność otrzymanego przez skarżącą w spornym okresie wynagrodzenia określonego w umowie o pracę,

zwłaszcza w świetle większego zakresu obowiązków wnioskodawczynie w stosunku do zakresu obowiązków W. D., a także zwiększenia jej obowiązków od listopada 2016 r.

W ocenie Sądu zeznania skarżącej, świadka a także zainteresowanej w niniejszej sprawie są jasne, logiczne i wzajemnie niesprzeczne. Wersja zdarzeń przedstawiona przez skarżącą, płatnika składek i świadka znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji zebranej w sprawie.

Z zeznań odwołującej, świadka i płatnika składek, a także z przedstawionej dokumentacji jasno wynika, że ubezpieczona w spornym okresie wykonywała obowiązki pracownicze na stanowisku sprzedawcy w pełnym wymiarze czasu pracy, zakres jej obowiązków zwiększył się od listopada 2016 r. z uwagi na wprowadzenie systemu komputerowego, który biegle obsługiwała tylko wnioskodawczynie, wprowadzała w niego innych pracowników, a także właścicielkę firmy (...), nadto, jako jedyny pracownik zastępowała ona płatnika składek podczas jego nieobecności w firmie.

Strony w sposób wiarygodny umotywowały przyczyny ustalenia wyższej kwoty wynagrodzenia ubezpieczonej wskazując, że była to kwota ustalona w drodze wzajemnych ustaleń pomiędzy ubezpieczoną a płatnikiem składek i wynika ona z faktu, że wnioskodawczynie po zmianach, jakie zaszły w sklepie pełniła odpowiedzialną funkcję, odpowiadała materialnie, zastępowała płatnika składek, a przede wszystkim wprowadzała płatnika składek i innych pracowników w system komputerowy, który tylko wnioskodawczynie potrafiła obsługiwać. Na uwagę zasługuje również fakt, iż wnioskodawczynie długo współpracowała z płatnikiem składek, była pracownikiem doświadczonym i jak wskazał sam płatnik, zależało mu na ponownym zatrudnieniu S. Ś., która jako warunek wskazała zwiększenie wynagrodzenia, na co płatnik przystał mając na uwadze wyżej przedstawione okoliczności.

Co istotne, w ocenie Sądu ustalona wysokość wynagrodzenia wnioskodawczynie nie była wygórowana, zważywszy na zakres jej obowiązków.

W ocenie Sądu w toku postępowania zarówno wnioskodawczynie jak i płatnik składek szczegółowo uzasadnili zmianę wynagrodzenia, która była adekwatna do zwiększenia zakresu obowiązków wnioskodawczynie.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie S. Ś. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art.12 ust. 1 i art. 13 Ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 1383), pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 Ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2014r. poz. 159) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Z kolei art. 18 ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12.

Stosownie do treści art. 20 ust. 1 wspomnianej ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3 ustawy.

W związku z powyższym wskazać należy, że wysokości wynagrodzenia uzgodnionego przez strony stosunku pracy na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych ma istotne znaczenie z uwagi na okoliczność, że ustalanie podstawy wymiaru składki z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy następuje w oparciu o przychód, o którym mowa

w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, a więc w oparciu o wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne, a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, czy różnego rodzaju dodatki, nagrody, premie itp. Umowa o pracę wywołuje zatem nie tylko skutki bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, kształtując stosunek ubezpieczenia społecznego, w tym wysokość składki, co w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. Oznacza to, że ocena postanowień umownych może i powinna być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych, a więc nie tylko z punktu widzenia interesu pracownika (ubezpieczonego), ale także interesu publicznego.

Według art. 83 ust. 1 pkt 3 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ZUS wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności ustalania wymiaru składek i ich poboru.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., III UK 7/09, LEX nr 509047, a także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05, OSNP 2005, Nr 21, poz. 338 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 26/07, z dnia 19 września 2007 r., III UK 30/07).

Oczywiście, stanowisko organu rentowego podlega kontroli sądowej w ramach postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni na skutek zaproponowanej przez byłego pracodawcę L. D. współpracy, w wyniku negocjacji w związku ze zwiększeniem zakresu obowiązków w dniu 31 października 2016 r. zawarła umowę o pracę z L. D. jako właścicielką firmy (...) w R. na czas określony od dnia 1 listopada 2016 r. do dnia 31 grudnia 2017 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku sprzedawcy z wynagrodzeniem 3 495, 00 zł brutto miesięcznie.

Ważność tej umowy w zakresie wysokości wynagrodzenia została zakwestionowana przez organ rentowy, który zarzucił stronom umowy pozorność oraz naruszenie zasad współżycia społecznego polegające na świadomym zamiarze osiągania korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu.

W tym miejscu stwierdzić należy, że ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu - art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 r. sygn. akt III UK 89/05, OSNP 2006/11-12/192, LEX nr 182780, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 16/05, opubl. OSNP 2006/11-12/191, LEX nr 182776, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., III UK 7/09, LEX nr 509047).

Kwestią sporną w sprawie pozostawało, zatem czy zachodziły przesłanki do ustalenia, że wnioskodawczyni powinna być objęta ubezpieczeniem społecznym z podstawą wymiaru składek od jakiej płatnik rozliczył składki, czy też winno się przyjąć stanowisko organu rentowego, który wskazał jako zasadne znacznie niższe podstawy wymiaru składek.

Należało, zatem ustalić, czy postanowienia umowy o pracę w zakresie wynagrodzenia za pracę były pozorne lub sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, tym samym czy były nieważne (art. 83 § 1 k.c., art. 58 § 2 i 3 k.c.). Powyższe sprowadza się do rozstrzygnięcia podstawowej kwestii - czy wysokość wynagrodzenia wypłacona wnioskodawczyni za jej pracę była godziwa, to znaczy czy wynagrodzenie to stanowiło ekwiwalentne wynagrodzenie do rodzaju, ilości i jakości pracy oraz wymaganych kwalifikacji.

Zgodnie z treścią art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę nie chce, aby

powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Inaczej mówiąc strony niejako udawałyby, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę.

W myśl treści art. 83 § 1 kc, nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że w prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych, lecz zasada ta realizuje się tylko w takim zakresie, w jakim przewiduje to obowiązujące prawo. Jakkolwiek z punktu widzenia art. 18 § 1 Kodeksu pracy, umówienie się o wynagrodzenie wyższe od najniższego jest dopuszczalne, gdyż normy prawa pracy swobodę tę ograniczają tylko co do minimum świadczeń należnych pracownikowi w ramach stosunku pracy, to należy pamiętać, że autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także interesu publicznego. Najdobitniej wyraża to reguła zawarta w przepisie art. 353 § 1 k.c., który ma odpowiednie zastosowanie do stosunku pracy, zarówno wobec braku uregulowania normowanej nim instytucji w prawie pracy, jak też niesprzeczności z zasadami prawa pracy (por. art. 300 k.p.) zawartego w nim wymagania, aby treść stosunku pracy lub jego cel nie sprzeciwiał się właściwości (naturze) tego stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. Z kolei odpowiednie zastosowanie art. 58 k.c. pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście lub sprzeczne z zasadami współzycia społecznego są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a postanowienia umowy sprzeczne z zasadami współzycia społecznego – są bezwzględnie nieważne.

Należy zwrócić uwagę, iż sprzeczny z zasadami współzycia społecznego może być także niegodziwy cel umowy o pracę, polegający na ustaleniu nadmiernej wysokości wynagrodzenia (rażąco wygórowanego), aby otrzymywać zawyżone świadczenia z ubezpieczeń społecznych kosztem innych ubezpieczonych. Zgodnie z tezą wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. (II UK 320/04, OSNP 2006 nr 7-8, poz. 122) przyjęto, że „cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą (art. 58 § 1 k.c.)”, a w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r. (II UK 141/04, OSNP 2005 Nr 15, poz. 235) stwierdzono, iż „stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1, 2 i 3 k.c. w zw. z art. 300 k.p.)”, natomiast w myśl przepisu art. 58 § 2 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, wyrażająca się m.in. poprzez ustanowienie rażąco wygórowanego, a zatem niegodziwego wynagrodzenia. Tym samym, uzasadnionym jest twierdzenie, iż ustanowienie w umowie o pracę nadmiernie wysokich wynagrodzeń może być sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, bowiem fakt, że cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą, nie może oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przy zawieraniu umów o pracę na stosunkowo krótki okres przed zajściem zdarzenia generującego uprawnienie do świadczenia z ubezpieczenia społecznego lub ustaleniu wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania przez osobę ubezpieczoną naliczonych od takiej podstawy świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Mając na uwadze powyższe, należy podkreślić, że co do zasady, z jednej strony wynagrodzenie za pracę ma stanowić wartość godziwą, z drugiej zaś, ma odpowiadać rodzajowi pracy, kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu i ma stanowić ekwiwalent za ilość i jakość świadczonej pracy.

Jednym z najistotniejszych kryterium godziwości (sprawiedliwości) wynagrodzenia za pracę, jest ekwiwalentność wynagrodzenia wobec pracy danego rodzaju, przy uwzględnieniu kwalifikacji wymaganych do jej wykonywania, jak też ilości i jakości świadczonej pracy (art. 78 k.p.). Mając na względzie ustalony w sprawie stan faktyczny oraz treść art. 13 k.p., należy stwierdzić, że przymiot „niegodziwości” będzie posiadała przede wszystkim płaca rażąco za niska. Nie oznacza to jednak tego, że znamię „niegodziwości” nie może również dotknąć płacy rażąco wysokiej (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2001 r., I PKN 563/00, OSNP 2002 Nr 4, poz. 90). Tym samym brak jest przeciwwskazań do tego, by postanowienia umowy o pracę dotyczące wynagrodzenia za pracę

i innych świadczeń związanych z pracą mogłyby być oceniane przez pryzmat zasad współzycia społecznego, jako nieważne w części przekraczającej granice godziwości, a zatem w sytuacji ich nadmiernej (rażąco nieproporcjonalnej) wysokości. W przywołanej uchwale Sąd Najwyższy podkreślał bowiem, że w sferze prawa ubezpieczeń społecznych godziwość wynagrodzenia - jedna z zasad prawa pracy - zyskuje dodatkowy walor aksjologiczny, albowiem w prawie ubezpieczeń społecznych istnieje znacznie mocniejsza niż w prawie pracy bariera działania w ramach prawa, oparta na wymagającym ochronie interesie publicznym i zasadzie solidarności ubezpieczonych.

Zasada godziwości wynagrodzenia, wyraża się koniecznością odniesienia się nie tylko do potrzeb pracownika, ale także świadomości społecznej oraz ogólnej sytuacji ekonomicznej i społecznej. Zatem mimo tego, iż postanowienia umowy o pracę, które nadmiernie uprzywilejowują płacowo danego pracownika, w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 353 §1 k.c., to w prawie ubezpieczeń społecznych, w którym pierwiastek publiczny zaznacza się bardzo wyraźnie, możliwe jest - w okolicznościach każdego konkretnego wypadku - przypisanie zamiaru nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia. Jest to związane z alimentacyjnym charakterem tych świadczeń oraz z zasadą solidaryzmu, wymagającą tego, żeby płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. Jest tak również dlatego, że choć przepisy prawa ubezpieczeń społecznych w swej warstwie literalnej odnoszą wysokość składek do wypłaconego wynagrodzenia, to w rzeczywistości odwołują się do takiego przełożenia pracy i uzyskanego za nią wynagrodzenia na składkę, które pozostaje w harmonii z poczuciem sprawiedliwości w korzystaniu ze świadczeń z ubezpieczenia, udzielanych z zasobów ogólnospołecznych (podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 grudnia 2012 r., III AUa 420/12, LEX nr 1220514).

Pojęcie godziwości wynagrodzenia za pracę w prawie ubezpieczeń społecznych winno być zatem interpretowane przy uwzględnieniu wymogu ochrony interesu publicznego oraz zasady solidarności ubezpieczonych, gdyż podstawę wymiaru składki ubezpieczonego, będącego pracownikiem, stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy.

Odnosząc powyższe rozważania do ustalonego w sprawie stanu faktycznego, Sąd stwierdza, iż ustalona wysokość wynagrodzenia ubezpieczonej w umowie o pracę od dnia 1 listopada 2016 r. nie może zostać uznana za wygórowaną i stanowiła wynagrodzenie godziwe oraz adekwatne, do jakości i ilości pracy świadczonej przez ubezpieczoną.

Należy zwrócić uwagę, iż zdaniem Sądu wnioskodawczyni wykonywała pracę na rzecz płatnika składek od dnia 1 listopada 2016 r. w znacznie zwiększonym zakresie obowiązków, co potwierdziła także L. D. w postępowaniu kontrolnym przeprowadzonym w jej Firmie przez ZUS.

Powyższe wynikało in extenso z zakresu obowiązków który obejmował m.in.:

przygotowanie zamówień dla klientów, wystawianie faktur sprzedaży, przyjmowanie należności, nadzór nad kasą firmy oraz reprezentowanie firmy podczas nieobecności pracodawcy, a także wdrażanie w firmie systemu komputerowego np. w zakresie zamówień, nauczanie jego obsługi właścicielki firmy co wymagało zwiększonej ilości pracy od wnioskodawczyni. Istotnym jest, iż przy poprzednim zatrudnieniu wnioskodawczyni u płatnika składek tak szeroki zakres obowiązków nie obowiązywał S. Ś., nadto podkreślenia wymaga, iż tak szeroki zakres i odpowiedzialność nie dotyczył żadnego innego pracownika zatrudnionego w przedmiotowym okresie przez płatnika składek. Inni pracownicy mieli także podwyższone wynagrodzenie, nie było ono jednak tożsame z wynagrodzeniem S. Ś., gdyż to właśnie ona obarczona była najszerszym zakresem obowiązków i odpowiedzialnością, w tym także odpowiedzialnością materialną. Wnioskodawczyni pracowała od poniedziałku do piątku przez 8 godzin dziennie. Podczas nieobecności L. D. zajmowała się ona całą firmą, w tym m.in. wszelką dokumentacją księgową, obsługa klientów, stanami magazynowymi, zamówieniami. Podejmowała ona decyzje związane z ustawianiem wystawy na stoisku, czystością i porządkiem, wystawianiem towaru, również doborem odzieży na targi. S. Ś. przyuczała nowych pracowników, którzy, jak wskazał świadek, także postrzegali ją, jako osobę zastępującą właścicielkę firmy (...) i dostrzegali jej szerszy zakres zadań, co jednoznacznie podkreśliły w swych zeznaniach nie tylko L. D., ale też świadek W. D. współpracująca wówczas z wnioskodawczynią w firmie (...) w R..

Jak podkreślił sam płatnik składek, zależało mu na zatrudnieniu wnioskodawczynie gdyż znała ona i umiała się posługiwać nowo wprowadzonym systemem komputerowym, do którego użytkowania przyuczała zarówno pracowników, jak i samego płatnika składek.

Podkreślić należy w tym miejscu, że to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współzycia społecznego, w myśl art. 6 k.c. Stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78, w którym stwierdził, iż na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli.

Zdaniem Sądu Okręgowego, organ rentowy w żaden sposób nie udowodnił swych twierdzeń, iż zakwestionowana przez niego umowa o pracę w tym wysokości uzgodnionego od dnia 1 listopada 2016 r. wynagrodzenia za pracę była pozorna w tym zakresie lub sprzeczna z zasadami współzycia społecznego i zmierzała jedynie do uzyskania w przyszłości wyższego zasiłku macierzyńskiego, przy czym należy podkreślić, że z zeznań wnioskodawczynie wynikało, że w zasadzie ukrywała przed pracodawcą fakt, że jest w ciąży, gdyż była ona zagrożona.

Reasumując, należy stwierdzić, że na gruncie niniejszej sprawy, nie może budzić wątpliwości fakt, iż postanowienia umowy o pracę od dnia 1 listopada 2016 r. - ustalające wysokość wynagrodzenia ubezpieczonej były ważne, albowiem nie były pozorne, nie zmierzały do obejścia ustawy lub były z nią sprzeczne oraz sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Poza tym wnioskodawczynie miała kwalifikacje do wykonywania pracy sprzedawcy, gdyż już wcześniej wykonywała ten zawód, jest technikiem logistyki, ukończyła kurs sprzedawcy oraz w przeciwieństwie do innych sprzedawców o wiele szerszy zakres obowiązków i odpowiedzialności. Pracodawca cenił wnioskodawczynie, jako pracownika i miała do niej zaufanie, co przyznała L. D. w swych zeznaniach i zależało jej na tym, aby wnioskodawczynie była nadal jej pracownikiem. Dała temu też dodatkowo wyraz w zwiększonym wynagrodzeniu S. Ś. od dnia 1 listopada 2016 r. Należy też zauważyć, że kwota 3495 zł brutto wynagrodzenia miesięcznego nie odbiega rażąco od wynagrodzenia sprzedawców innych pracodawców.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, na podstawie (...) § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne S. Ś. z tytułu zatrudnienia na umowę o pracę u L. D., właścicielki firmy (...) w R., od dnia 1 listopada 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku i w 2017 roku w kwocie 3495 zł miesięcznie.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 kpc w zw. z § 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2016 r., poz. 1668) i zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz S. Ś. kwotę 270 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

A.L.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego, wypożyczając akta rentowe.